

Egzamin licencjacki/inżynierski — 5 września 2018

Z sześciu poniższych zestawów zadań (Matematyka I, Programowanie, Matematyka dyskretna, Algorytmy i struktury danych, Metody numeryczne, Matematyka II) należy wybrać i przedstawić na osobnych kartkach rozwiązanie trzech zestawów.

Za brakujące (do trzech) zestawy zostanie wystawiona ocena niedostateczna z urzędu. Egzamin uważa się za zaliczony, jeśli student rozwiąże z oceną dostateczną co najmniej 2 zestawy. Wtedy ocena z egzaminu jest średnią arytmetyczną ocen z trzech wybranych zestawów. Na rozwiązanie przeznaczona jest czas $3 \times 40 = 120$ minut. Po wyjściu z sali egzaminacyjnej w czasie egzaminu nie ma możliwości powrotu do tej sali i kontynuowania pisania egzaminu.

Matematyka I — Logika dla informatyków

Zbiór $L(X)$ wszystkich skończonych list nad danym zbiorem X jest zdefiniowany indukcyjnie w następujący sposób:

- nil jest skończoną listą nad zbiorem X ;
- jeśli x jest elementem zbioru X oraz xs jest skończoną listą nad zbiorem X to $x : xs$ jest skończoną listą nad zbiorem X .

Dla wszystkich zbiorów X operacja konkatencji list $++ : L(X) \times L(X) \rightarrow L(X)$ jest zdefiniowana w następujący sposób. Dla wszystkich elementów $x \in X$ oraz wszystkich list $xs, ys \in L(X)$ przyjmujemy

$$\begin{aligned}\text{nil} ++ ys &= ys, \\ (x : xs) ++ ys &= x : (xs ++ ys).\end{aligned}$$

Dla wszystkich zbiorów X definiujemy funkcję $\text{length} : L(X) \rightarrow \mathbb{N}$ w następujący sposób. Dla dowolnego elementu $x \in X$ oraz dowolnej listy $xs \in L(X)$ przyjmujemy

$$\begin{aligned}\text{length}(\text{nil}) &= 0, \\ \text{length}(x : xs) &= \text{length}(xs) + 1.\end{aligned}$$

1. Sformułuj zasadę indukcji w takiej postaci, żeby można było jej użyć w dowodzie w punkcie 2.
2. Korzystając z zasady indukcji sformułowanej w punkcie 1 udowodnij indukcyjnie, że dla dowolnego zbioru X oraz dowolnych list $xs, ys \in L(X)$ zachodzi równość

$$\text{length}(xs ++ ys) = \text{length}(xs) + \text{length}(ys).$$

Uwaga: To jest zadanie z logiki. Przy ocenianiu zwrócimy szczególną uwagę na poprawność i klarowność rozumowania, w szczególności na poprawność użytej zasady indukcji, odpowiednie sformułowanie i użycie wszystkich założeń, odpowiednie użycie kwantyfikatorów i nawiasów itp.

Programowanie

Za zadanie można otrzymać 20 punktów. Aby otrzymać ocenę dostateczną, należy zdobyć 7 punktów, próg dla dst+ to 9p, dla db – 11p, dla db+ 13p, dla bdb – 15p.

Zadanie 1. Gramatyka G_1 z symbolem startowym S nad alfabetem $\{a, b, c\}$ dana jest za pomocą następującego zbioru produkcji:

$$\{S_1 \rightarrow aS_1a, S_1 \rightarrow bS_1b, S \rightarrow \varepsilon, S \rightarrow S_1S, S \rightarrow cS, \}$$

Gramatyka G_2 z symbolem startowym S nad alfabetem $\{a, b, c\}$ dana jest za pomocą następującego zbioru produkcji:

$$\{S \rightarrow aSa, S \rightarrow cSc, S \rightarrow \varepsilon, S \rightarrow a, S \rightarrow c, \}$$

Dla gramatyki G przez $L(G)$ rozumieć będziemy język generowany przez G . Dla wyrażenia regularnego r przez $\mathcal{L}(r)$ rozumiemy język opisany przez wyrażenie r .

- Czy *abbabb* należy do $L(G_1)$? Odpowiedź uzasadnij. **(1)**
- Czy gramatyka G_1 jest jednoznaczna? Odpowiedź krótko uzasadnij. **(2)**
- Przedstaw wyrażenie regularne lub gramatykę bezkontekstową generującą zbiór

$$A_1 = L(G_1) \cap L(G_2)$$

(3). Odpowiedź uzasadnij.

- Napisz w języku imperatywnym funkcję, która bierze jako wejście napis i zwraca wartość logiczną, równą *True* wtedy i tylko wtedy, gdy ten napis należy do zbioru $L(G_1)$. Możesz używać języka wybranego z następującej listy: Możesz używać języka wybranego z następującej listy: C, C++, Java, C#, Python, Ruby, Go, AWK, Rust. **(4)**

Zadanie 2. (6p) Napisz w Haskellu dwuargumentową funkcję `nth`, która dla listy i liczby n zwraca n -ty element listy wejściowej (3p). Napisz również funkcję `f2`, która nie wywołuje funkcji `nth` i zwraca te same wartości, co funkcja `f` zdefiniowana poniżej

$$f\ k\ xs = nth\ k\ (qsort\ xs)$$

Zadanie 3. (4p) Napisz w Prologu predykat `sorted/1`, który sprawdza, czy lista liczb jest posortowana (i wywoływany jest na listach w pełni ukonkretnionych). Twój predykat powinien:

- Korzystać z `append`, porównania liczb i negacji.
- Nie wykorzystywać rekurencji, ani żadnych innych predykatów.

Matematyka dyskretna

Założmy, że chcemy umieścić 8 nieatakujących się wież na szachownicy. Na ile sposobów możemy to zrobić, jeśli 16 najbardziej "północno-zachodnich" pól musi być pustych? A co jeśli tylko 4 najbardziej "północno-zachodnie" pola muszą być puste?

Algorytmy i struktury danych

Za rozwiązanie obydwu zadań z tej części można otrzymać w sumie do 9 punktów. Skala ocen: poniżej 3 punktów — ocena niedostateczna (egzamin niezdany), 3 punkty dają ocenę dostateczną, 4 — dostateczną z plusem, 5 — dobrą, 6 — dobrą z plusem, 7 albo więcej punktów daje ocenę bardzo dobrą.

Zadanie 1: suma kwadratów (5 punktów)

Zadana jest liczba naturalna $n > 1$. Liczbę tę należy przedstawić w postaci *sumy kwadratów* liczb naturalnych. Suma ta ma się składać z minimalnej liczby składników.

- Opracuj i opisz efektywny algorytm rozwiązujący ten problem.
- Uzasadnij poprawność opisanego algorytmu; oszacuj jego złożoność obliczeniową (czasową i pamięciową).
- Wykaż, że strategia zachłanna nie zawsze daje optymalny wynik.

Zadanie 2: słownik z operacjami *lessthan* i *greaterthan* (4 punkty)

Rozważmy słownik S , którego elementy pochodzą ze zbioru z porządkiem liniowym. Do standardowych operacji słownikowych *insert*(x), *delete*(x) i *search*(x) dodajemy jeszcze operację *lessthan*(z) określającą ile jest w słowniku elementów mniejszych niż z oraz operację *greaterthan*(z) określającą ile jest w słowniku elementów większych niż z :

$$\begin{aligned} S.\textit{lessthan}(z) &= |\{a \in S : a < z\}| \\ S.\textit{greaterthan}(z) &= |\{a \in S : a > z\}| \end{aligned}$$

Zaprojektuj taki słownik, w którym każda z wymienionych operacji ma pesymistyczną złożoność czasową $O(\log n)$, gdzie $n = |S|$. Procedury *lessthan*(z) i *greaterthan*(z) napisz w pseudokodzie i opisz ich działanie. Krótko ale precyzyjnie opisz, jak zmodyfikowałeś pozostałe procedury słownikowe.

Metody numeryczne

Za rozwiązanie zadań można otrzymać łącznie 12 punktów. Otrzymanie 4 pkt. gwarantuje ocenę dostateczną, próg dla dst+ to 5.5 pkt., dla db – 7 pkt., dla db+ 9 pkt., a dla bdb – 11 pkt.

1. **4 punkty** Wyjaśnij, jakie znaczenie z punktu widzenia metod numerycznych ma pojęcie uwarunkowania zadania. Podaj odpowiedni przykład.
2. **4 punkty** Pomiary (t_k, c_k) ($0 \leq k \leq N$; $t_k > 0$, $c_k > 1$) pewnej zależnej od czasu wielkości fizycznej C sugerują, że wyraża się ona wzorem

$$C(t) = 2^{(At^2+2018)^{-1}}.$$

Stosując aproksymację średniokwadratową, wyznacz prawdopodobną wartość parametru A .

3. **4 punkty** Niech dana będzie nieosobliwa macierz trójkątna górna $U \in \mathbb{R}^{n \times n}$. Zaproponuj algorytm obliczania macierzy U^{-1} . Podaj jego złożoność obliczeniową i pamięciową.

Matematyka II — Algebra

Zadanie 1. (7 punktów)

Grupa G działa na zbiorze X . Stabilizatorem elementu $x \in X$ nazywamy zbiór

$$S_x = \{g \in G \mid gx = x\}.$$

Wykazać, że S_x jest podgrupą grupy G .

Zadanie 2. (6 punktów)

Wektory $x_1, \dots, x_n$ są liniowo niezależne. Niech $ny_1 = x_1 + \dots + x_n$,
 $y_k = x_k - y_1$ dla $2 \leq k \leq n$. Sprawdzić czy wektory y_k są liniowo niezależne.

Progi punktowe: 3, 5, 7, 9, 11 punktów.